

עלון כל המועדים

הלכות והליכות בענין "שבע ברכות"

הטעם בשבע ברכות

כנגד שבע חופות שעשה הקב"ה לאדם הראשון בגן עדן (כל בו סימן עה).
טעם אחר: לפי שמצאנו בהרבה מקומות שאירס הקב"ה לישראל בתורה וכל אותן אירוסין ונשואים וכתובה אנו עושים לזכר מעמד הר סיני ולפי שהיו במתן תורה ז' קולות דכתיב (תהלים כט א) "הבו לה' בני אלים קול ה' וכו'" תקנו ז' ברכות וכשם שיש בעשרת הדברות י"ד אזכרות כך יש בשבע ברכות (כל בו מה, תשכ"ז סדר).

טעם אחר: כנגד ששהמעלות שהאדם זוכה אליהן על ידי הנישואין (יבמות סב, ב) "אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא טובה, בלא ברכה, בלא תורה, הלא חומה, ובלא שלום, וכל אחת מהברכות רומזת על אחת מששה דברים אלו (הגאון רבי שמואל הלוי אב"ד באמבורג בספרו נחלת שבעה סימן יב).

טעם אחר: שבעה הברכות רומזות לשבע הברכות שה' ברך את אדם וחוה בדכתיב (בראשית א כח) "ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו" "ומלאו את הארץ" "וכבשה" "ורדו בדגת הים" "ובעוף השמים" "ו"בכל החיה הרומשת על הארץ" (שבלי הלקט ח"ב ס עה).

חיוב שבע ברכות

אין חיוב לעשות ז' ימים שבע ברכות, אלא אם נודמן לו עשרה בסעודה, ופנים חדשות, מברכים שבע ברכות (עיין לבוש או"ח מנהגיו ל שלא נהגו לברך בכל יום, שו"ת רב פעלים אה"ע ח"ד סימן ו).

מצווה מן המובחר – אם יש לאל ידו להרבות בהוצאות ולברך בכל ז' ימי המשתה, ראוי לעשות סעודת מרעים בהזמנת עשרה לברך ולשבח לשמו יתברך בשבע ברכות של חתנים (שו"ת רב פעלים ח"ד אה"ע ו).

שבע ברכות בבוקר ובערב – **יש אומרים:** שמה טוב ומה נעים שיעשה סעודה בכל יום ויום מז' ימי החופה בבוקר ובערב (ראש כתובות ה, א ד"ה תר בשם מסכת סופרים יט יא, וכן הביא במ"ז ס ב).

עשרה בברכת חתנים

אין מברכים ברכת חתנים אלא בעשרה גדולים ובני חורין נוחתן מן המניין], שנאמר (רות ד ב) "ויקה בועז עשרה אנשים", **מקור נוסף:** דכתיב "מקהלות ברכו אלהים ממקור ישראל" (כתובות ז, ב, שו"ע סב ד).
הטעם: כיון שצריך לשבח ולפאר את השם יתברך וכמו שנאמר

שבע ברכות – "ימים אלו ראויים למשתה ולשמחה לחתן ולכלה ולקרובים ולא נתנו למלאות כרסם אלא ליתן שבח והודאה להשי"ת שהגיעם לזיווג ולתת בהם מתנות לאביונים ולשמח בהן לשמחה של מצוה" (מנורת המאור נר ג כלל ו).

שמחת חתן וכלה

"אמר רבי חלבו כל הנהנה משמחת חתן וכלה ואינו משמחו עובר בחמשה קולות ביאור שאינו זוכה לחמשה קולות מנחמת ירושלים דכתיב (ירמיה לא יא) "קול יששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה", ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות" (ברכות ו, א).

שבע ברכות מי תיקן

משה תיקן להם לישראל שבעת ימי המשתה (ירושלמי כתובות פרק א הלכה א, רמב"ם פ"א מהלכות אבל א, עיין רמב"ן בראשית כט כא).

מנין אנו למדים שבעת ימי השמחה

יש אומרים: שלומדים זאת מיעקב אבינו דכתיב ביעקב שאמר לו לבן (בראשית כט כז) "מלא שבע זאת", וביאר רש"י (שם ד"ה מלא) "שבע זאת" שאמור היה יעקב למלאות "הן שבעת ימי המשתה" (פרקי דר"א מז).
רבי אומר שלומדים משמשון (שופטים יד יא) כשירד לארץ פלישתים ולקח אישה עשה משתה שבעת ימים (פרקי דר"א שם).

שבע ברכות או ו' ברכות

יש אומרים: שברכת חתנים נקרא ו' ברכות כמספר הברכות שמברכים, וההמון קורא אותה שבע ברכות מפני שמונה בכללם ברכת "בורא פרי הגפן" (שטמ"ק כתובות ה, א בשם תלמידיו רבינו יונה).

מתי מתחילים למנות את ימי השבע ברכות

שבעת ימי המשתה מתחילים לאחר שבירכו שבע ברכות הנישואין מתחת לחופה, ומסתיימים בסוף היום השביעי, כך שחתן שבירכו לו ברכות הנישואין קודם צאת הכוכבים אותו היום נחשב ליום הראשון ומיד בצאת הכוכבים נכנס כבר היום השני לשבעת ימי המשתה (רא"ש בתשובה כלל כו דין ב, רמ"א סב ו).

שבע ברכות

נהגו לברך שבע ברכות בכל יום לאחר ברכת המזון בכל סעודה וסעודה שאוכלים שם (משו"ע סב ה ז). **הטעם שמברכים אחר ברכת המזון:** לפי ששבע ברכות שייך לברכת המזון (רמב"ם הל' ברכות פ"ב ה"י).

(תהילים קז לב) "וירממהו בקהל עם" וברוב עם הדרת מלך (עין תוס' ר"ד מגילה ח, א, כתובות ז, ב, עין משנ"ב ר"ס ס"ק, שעה"צ שם ז).

טעם אחר: כנגד עשרה פעמים שנקראו ישראל כלה לפני המקום ז' בשיר השירים וג' בספרים אחרים (תשב"ץ תלמיד מהר"ם).

מקום ישיבת החתן בימי שבע ברכות

נהגו להושיב את החתן בראש השולחן בכל סעודות של ימי השבע ברכות, הטעם: כדכתיב (ישעיה סא י) "בחתן יכהן פאר" מה כהן בראש אף חתן בראש. **יש אומרים:** שלומדים ממלך "מה מלך יושב בראש אף חתן יושב בראש".

סדר אמירת השבע ברכות - ברכת המזון ב' כוסות

שבע הברכות שלאחר הסעודה נאמרות על שתי כוסות יין, דהיינו שברכות חתנים שברכות נאמרות על כוס אחת המכונה "כוס ברכת חתנים" והברכה השביעית שהיא ברכת הגפן נאמרת על כוס שניה המכונה "כוס ברכת המזון" (תוס' ער"פ).

הטעם שבברכת המזון ושבע ברכות לוקחים ב' כוסות (דרישה ה"ד בבית שמואל ס"ק יא): כיון שאין לברך כולן על כוס אחת לפי שאין אומרים ב' קדושות על כוס אחת משום שאין עושים מצוות חבילות חבילות (ע"י מג"א סו"א סוף קמז ע"פ תוס' בסוטה ח, א, לביש סב ט).

הבאת הכלה לשמוע ברכת השבע ברכות (יש"ש כתובות פרק א ס' ב).

המנהג הוא לקרוא לכלה לשמוע את ברכת השבע ברכות, **והטעם:** לפי שהברכה היא להצלחת שניהם יש ענין שישמעו שניהם (ערוה"ש סב לו), **ויש אומרים:** שאינו לעיכובא (שו"ת התעוררות תשובה חב פא).

ברכת שבע ברכות [בסעודה] בישיבה

אף שברכת חתנים מצוותו בעמידה לפי שמברכים בו את כלל ישראל ולברך את כלל ישראל מצווה בעמידה כמו שנאמר (סוטה לה, א) "כה תברכו מעומד", מ"מ ברכות שבע ברכות שבסעודה נאמרים בישיבה, **והטעם:** כדי שלא להטריח המסובים (מהרש"ק בס' ערך לחם סימן פא).

טעם אחר: לפי שהישיבה או העמידה תלויה בחתן ובכלה בחופה שכל הציבור עומד לכבוד החתן והכלה וכן החתן והכלה עומדים לכן הברכות בעמידה, משא"כ בשבע ברכות שבשעת הסעודה יושבים לכבוד החתן והכלה וכן החתן והכלה יושבים לכן ברכתו בישיבה (שדי חמד מערכת ברכות סימן ג אות י).

ברכת "השמחה במעונו"

ברכה זו אינה ברכה בפני עצמה אלא נכללת בברכת הזימון, של כל סעודה שאוכלים בבית החתן דהיינו שהזמון אומר "נברך שהשמחה במעונו שאכלנו משלו" והציבור עונים אחריו "ברוך שהשמחה במעונו שאכלנו משלו ובמזבו חיינו" (כתובות ח, א רש"י שם ד"ה מברך).

ביאור הברכה – שהשמחה שאנו משמחים לחתן וכלה לא מאתנו היא כי השמחה היא במעונו של הקב"ה שאין לפניו עצבות (אבודרהם סדר ברכות ברכת אירוסין).

ביאור "במעונו" – יש מפרשים "מעון" משום ששם נמצאים מלאכי השרת שהיו מביאים לאדם סעודות ביום שנשא את חווה (שפמ"ק כתובות ח, א ד"ה וכתב בשם הנאונים).

ביאור אחר: שהשמחה במעונו של הקב"ה לפי שהיכולת שלו לחדש פנים חדשות שהרי הרקיע שבו מלאכי השרת אומרים שירה נקראת מעון ובכל יום נבראים מלאכים חדשים אבל שמחתנו אינה שלמה שאיננו יכולים להביא פנים חדשות (כל בו סימן מה).

הטעם בברכה זו: לפי שמצווה ראשונה של נישואים נעשה על ידי הקב"ה לאדם וחווה כמו שנאמר במדרש הקב"ה נעשה כשושבינו והמלאכים מרקדים ומזמרים לפניו, ולפי שמצווה זו נעשית על ידו נתקנה ברכה זו (אבודרהם ברכות ברכת אירוסין).

נהגו ולמר "דוי האסר" בזימון

הטעם: לפי שגזרו חכמים שלא לנגן בכל שיר וכל מיני זמר מפני חורבן הבית (עין שו"ע או"ח קס) ומפני שמחת חתן וכלה התיירו, ולכן אחרי שאכלו ושתו ושמחו בכל מיני שמחות מזכירים חורבן הבית ואומרים "דוי האסר" שנאמר על חורבן הבית בפסוק (איכה א יז) "על זה היה דווה ליבינו" וכן בפסוק (שם א כב) "לבי דווי", ועל זה מתפללים דוי האסר, וכן אותו "חרון" שנאמר אצל חורבן בית המקדש בפסוק (שם ד יא) "שפך חרון אפו" את זה גם האסר (טעמי המנהגים אות תתקפו בשם מ"י).

ברכת "שהכל ברא לכבודו"

ביאור הברכה - ברכה זו נתקנה כדי להזכיר את סיבת הזיווג, שהזיווג בא לשם פריה ורביה ולקיום העולם וזהו כבודו של הקב"ה שעל ידי בריותיו כבודו מתפרסם (רמ"ה כתובות ח, א, מאירי ברה זו נתקנה לתפילה ובקשה על בנין ירושלים, רש"י כתובות שם, אבודרהם ברכות ברכת האירוסין).

ביאור אחר: ברכה זו נתקנה לאסיפת העם הנאספים שם לגמול חסד [לחתן והכלה וחסד זה הוא] זכר לחסדי המקום שנהג עם אדם הראשון שנעשה לו שושבין ונתעסק בו (רש"י כתובות ח, א ד"ה שמח).

הטעם שלא מברכים בשעת אסיפה: מכיון שיש ברכה על הכוס הזקיקה לסדר עליו גם ברכה זו, כמו שמצינו (עין פסחים נד, א) בברכת הבשמים וברכת האור במוצ"ש (רש"י כתובות ח, א ד"ה שמח תשמת, אבודרהם שם).

הטעם שלא מברכים ברכה זו בשעת האירוסין שהרי אף שם יש אסיפת העם, לפי שאין מברכים אלא באסיפת שמחה, ואכתי לא הויה השמחה עד שעת הנישואין (שיטה ישנה בשפמ"ק, אבודרהם שם).

ברכת "יוצר האדם"

ברכה זו נתקנה כנגד יצירתו של האדם הראשון, עוד לפני שניטלה ממנו הצלע (רש"י שם, אבודרהם שם), **והטעם שתקנו ברכה על יצירה הראשונה:** לפי שאנו מברכים על יצירה השניה תקנו לברך על הברכה הראשונה שהיא עיקר ותחילתו (רש"י כתובות ח, א ד"ה שמח).

ברכת "אשר יצר את האדם"

ברכה זו נתקנה כנגד יצירת אדם וחווה, שאף יצירת האדם לא נגמרה אלא לאחר שנגמרה יצירת חוה שהרי כשנלקחה ממנו הצלע נשתנה בריאתו ממה שהיתה קודם לכן (אבודרהם שם).

טעם בברכת "שש תשיש"

ברכה זו נתקנה כנגד שמחת ירושלים העתידה - שהרי שמחת ירושלים העתידה נמשלה לשמחת חתן וכלה כמו שנאמר (ישעיה סב ה) "ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך" לכך בשעת הנישואין מזכירים שמחת ירושלים העתידה (אבודרהם).

הטעם שתקנו ברכה זו בברכת הזיווג

לפי שצריך לעלות את ירושלים על ראש שמחתנו שנאמר (תהלים קלז ו) "תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" ולכן הקדימו לברכת הזיווג (רש"י כתובות ת, א).

ברכת "שמח תשמח"

ברכה זו אינה עוסקת בשמחת החתונה אלא תפילה ובקשה היא על החתן והכלה שיצליחו בשמחה וטוב לב (רש"י כתובות ת, א ד"ה שמח).

ברכה אחרונה "אשר ברא"

עשרה לשונות של שמחה יש בברכה זו "ששון ושמחה" .. גילה.. רינה... (עיין סעמי המצוות לריקנסי), כנגד עשר הטבות שבעולם הבא, ועשר פעמים שיששראל נקראת כלה בתנ"ך (פסיקתא קמז קמא).

טעם אחר: כנגד עשרה מאמרות שנבראו בהם העולם (כד הקמח).

"משמח חתן וכלה" – הטעם שברכה זו חותמים "משמח חתן וכלה"

ואילו ברכת "אשר ברא" חותמים "משמח חתן עם הכלה"

לפי שברכה זו היא שבח לקב"ה שברא חתונה דיבוק איש באשה על ידי שמחה וחדוה ולכן ג"כ חותמים בה "משמח חתן על הכלה" שהוא לשון שמחת איש באשה

אבל ברכת "שמח תשמח" שהיא בקשה ותפילה להקב"ה שיצליח זיווגם חותמים "משמח חתן וכלה" כלומר שיצליחו שניהם (רש"י כתובות ת, א ד"ה משמח חתן וכלה, אבודרהם ברכת אירוסין, כל בו סימן עה).

הטעם שבחופה מקדימים ברכת הגפן לברכת חתנים [שבע ברכות]

משא"כ בסעודה מקדימים ברכת חתנים לברכת הגפן (ד"מ סב ב שו"ע שם).

בחופה מקדימים לפי שתדיר ושאינו תדיר קודם, ובשעת הסעודה כדי שלא יחשבו שהכוס הוא לצורך ברכת המזון ולא על השבע ברכות לכן מאחרים ברכת הגפן לסוף שבע ברכות להורות שברא על ברכת חתנים (מחצית השקל קצ, בית שמואל סב ב).

טעם אחר: משום לא פלוג, דברכת המזון תמיד ברכת הכוס בסוף (מנ"א קצ א).

טעם אחר: בשעת הסעודה ברכת הכוס בסוף לפי שכבר קדמו הנישואין וגם הנישואין גורמים לכוס שיבוא שברכת המזון אינה

צריכה כוס, וגם עיקר הסעודה מחמת הנישואים לכן הברכות קודמים ודוחה טעם תדיר [ברכת היין] (ערוה"ש סב ב).

שתיית הכוס [בסעודה שלישית] אחר השקיעה

המנהג שאין שותים כוס של זימון וברכת חתנים אחר שחשכה

הטעם: לפי שכוס של ברכת חתנים אינו מעכב וגם אם ישתה מכוס של ברכת נשואים אתי לזוללי בכוס של ברכת המזון (עיין מנ"א רצט ג, חכמה שלמה רצט שם ג, שו"ת חמדת משה כא).

חנאים לאמירת שבע ברכות

אכילת פת: אין מברכים ברכת שבע ברכות רק אחר סעודה שאכלו בה פת אבל אם אכלו עוגות פירות וכדו' אין מברכים (רא"ש פ"ק דכתובות ו, א ד"ה ת"ר, שו"ע סב ט).

עשרה: בסעודה זו צריכים שישתתפו לכל הפחות עשרה אנשים גדולים וחתן מן המניין.

השתתפות החתן והכלה בסעודה: כדי לברך שבע ברכות לאחר הסעודה צריך שהחתן והכלה ישתתפו בסעודה באכילת כזית פת (שו"ת אלף לך שלמה חאו"ח צג, ריטב"א כתובות ת, א), **ויש אומרים:** שאכילת הכלה אינה מעכבת (זבחי צדק החדשות סימן צה).

פנים חדשות

הנושא את הבתולה כשיש פנים חדשות מברכים את כל שבעה הברכות, וכשאין פנים חדשות מברך רק "אשר ברא" (כתובות ת, א)

מהן פנים חדשות - יש אומרים: שהכוונה לאלו שלא שמעו את הברכות בשעת החופה (רמב"ם, תוס' ריד כתובות ז, ב).

ויש אומרים: אפילו ששמעו את הברכות כל שלא אכלו בסעודה נקראים פנים חדשות (רא"ש כתובות ת, א ד"ה ת"ר, ערוה"ש סב כה).

הטעם שצריך פנים חדשות: לפי שברכות השבע ברכות הם לברך את הזוג שיצליחו [ובדרך אנב מוסיפים ברכה לאסיפת העם ולהזכרת חורבן הבית] והחויב לברך את הזוג בשעת שמחתם מוטל על כל אחד שבא להנות בבית חתנות אף שאחד מברך, כיון שהציבור שומעים ועונים אמן נחשב שכל הציבור בירכו את החתן והכלה וכיון שבירכו פעם אחת יצאו ידי חובה, וכשיש פנים חדשות שלא שמעו את הברכות מחויבים לברכם כשעומד המברך ומברך והם שומעים ועונים אמן יוצאים ידי חובה (ערוה"ש סב כד).

טעם דשבת ויו"ט חשוב כפנים חדשות

בשבת בסעודה ראשונה ושניה מברכים שבע ברכות גם ללא "פנים חדשות", **והטעם:** משום שהשבת עצמה נחשבת "פנים חדשות" (תוס' כתובות ז, ב ד"ה והוא, רא"ש פ"ק דכתובות). **ראייה לדבר:** מהמדרש שכאשר הקב"ה ברא את יום השבת "מזמור שיר ליום השבת אמר הקב"ה פנים חדשות באו לכאן" (מור סב שו"ע שם ח). ויו"ט ושבת כי הדדי נינהו.

טעם אחר: משום שדרך להרבות בשבת בשמחה ובמנות (תוס' כתובות ה, א ד"ה והוא).

טעם אחר: למעט שפנים חדשות הם מפני שמחה חדשה, ופשוט שביום"ט נוסף שמחה חדשה, ובשבת מפני הנשמה היתירה, וכן הדרך להרבות שמחה ומנות וממילא מברכים ז' ברכות (שבת קיט, א).

סעודה שלישית – סעודה שלישית של שבת אינה נחשבת "פנים חדשות" (שוש"ע סב), **והטעם:** משום שאין סעודה זו עיקר שהרי יש הסוברים שיוצאים בה במיני תרגימא דהיינו כיון שהחיוב לברך שבע ברכות הוא מחמת ברכת המזון ולמ"ד זה אין חיוב לברך ברכת המזון בסעודה זו שהרי יוצא בה במיני תרגימא, לכן אין להחשיב סעודה זו כפנים חדשות אף אם אכלו בה פת.

יש אומרים: דאף סעודה שלישית נחשבת "כפנים חדשות" (ריטב"א פ"ק דכתובות, ובא"ח פרשת שופטים אות טו).

החתן אינו מברך ברכת חתנים

הטעם: לפי ששבע ברכות הם ברכה ותפילה עבור החתן והכלה להצלחתם, בהכרח שאחרים יברכו להם (עורה"ש סב ט).

סדר התפילות בשבת שבע ברכות

"אב הרחמים": לפני תפילת מוסף אין אומרים "אב הרחמים" (רמ"א רפד).

"צדקתך" – אין אומרים "צדקתך" בשבת במנחה כשמתפלל שם חתן (שו"ע או"ח רצב ב), **והטעם:** דדין צדקתך כתחנון דהיינו שבכל מקום בחול לא אומרים תחנון בשבת אין אומרים "צדקתך" וכיון שבמנין שחתן מתפלל בחול אין אומרים תחנון לכך אין אומרים בשבת "צדקתך".

עליה לתורה בשבת שבע ברכות – המנהג שהחתן עולה לתורה בשבת שבתוך ימי המשתה (לבוש מנ"א ס"ח רפב), **והטעם:** משום חתן דומה למלך מה מלך כותב ב' ספרי תורה אף חתן נוהגים לקרותו לספר תורה ב' פעמים אחד בשבת קודם החופה והשני בשבת שלאחר החופה (מדרש תלפיות ענף חתן וכלה).

"ויהי נועם" במוצ"ש: יש שכתבו שלא יאמר החתן במוצ"ש "ויהי נועם", **והטעם:** כיון שאסור בעשיית מלאכה ואין אומרים "ויהי נועם" רק בשיש ששה ימים של מעשה (הגרש"א הובא בקונטרס כרם שלמה עמוד נז).

ריקוד במעגל אחר הסעודה – מה שרוקדים במעגל לאחר הסעודה אין זה נחשב ריקוד ומותר בשבת מלבד שהרמ"א (או"ח שלט ג) גם הקיל בריקוד (הגרש"א בספר אהל ישרים סדר ומנהגי חופה וז' ברכות פ' יב כב הערה 190).

מחיאת כפיים – **יש אומרים:** שמותר למחא כפים בשבת זו לצורך שמחת חתן וכלה (פמג"ד א"א שלם א, משנ"ב שם ס"ק ח וסי"ק ז).

הבדלה זריקת מנבות – הטעם שנהגו לזרוק מנבות על החתן במוצאי שבת שעושה לראשונה הבדלה

בקדמונים מובא שבמוצ"ש היו נוהגים לעשות לחתן ולכלה מחולות ושמחה (מהזור ויטרי תצו, מבואר ורמיישא, תשב"ץ פסקים אות סו, מהרי"ל נישואין) ואפשר שמכאן נלקח המנהג לעשות עניני שמחות.

טעם אחר: כיון שכולם באים לשמוע את הבדלה שלו ויכול לבוא לידי נאווה לכן זורקים עליו כדי לבטל נאווה (ספר נעימות חיים עמוד 599).

דיני ימי השבע ברכות לחתן וכלה

"אותם שבעת ימי המשתה הרי הם כיו"ט שלי" (לבוש סג טו א).

לשמח את אשתו – הנושא בתולה צריך לשמח אותה ז' ימים שלא יעשה מלאכה.. אלא אוכל ושותה ושמח עמה (כתובות ז, א, שו"ע סד א).

מלאכה: חתן בשבעת ימי המשתה אסור בעשיית מלאכה (רמ"א סד א), **והטעם:** משום שחתן דומה למלך (חלק מחוקק שם ב), **טעם אחר:** כדי שיהא פנוי לשמח את כלתו (שו"ע אהע"ז סד ב).

יציאה יחיד לשוק: "אסור לצאת יחיד לשוק" (שו"ע סד א) **והטעם:** דחתן דומה למלך, מה מלך אינו עושה מלאכה ואינו נושא ונותן בשוק ואינו יוצא יחידי לשוק אף חתן (פרקי דר"א פרק יז, לבוש סג סד א).

טעם אחר: משום שחתן וכלה צריכים שימור מן המזיקים משום שמתקנאים בהם (גמ' ברכות נד רא"ש רי"ף שם, מנ"א רלט ז).

חתן וכלה יחד: כשהולך החתן עם כלתו אין צריך בליווי אחרים כלל אף ששניהם צריכים שימור כל אחד מהם שומר על השני (הגרש"א הובא בספר בית חתנים פרק כד הערה לה).

בגדי שבת: בכל שבעת ימי המשתה הולכים במלבושים נאים כמו במועד (שוש"ע יור"ד סימן שמב).

כתיבה בימי שבע ברכות – **יש אומרים** שאין לחתן לכתוב בז' ימי השבע ברכות, **והטעם:** שמשום שדיני ימים אלו לחתן כרגל ודינם כמו חול המועד (שו"ת צי"ן אליעזר ח"א ס' פה ע"פ דברי שו"ת בית דוד הספרדי חו"ד ס' קעז).

יש אומרים: שמותר בכתיבה דבר המותר בחול המועד דהיינו דבר האבד אבל שאר דברים אסור (שו"ת מנחת אליעזר ח"ב נז).

יש אומרים: שכתיבה מותרת, וכל שכן כתיבת חידושי תורה (הגרש"א הובא בספר אהל ישרים פרק יג הערה 191).

תספורות ותגלחת – מותר לחתן להסתפר ולהתגלח כל שבעת ימי המשתה (רמב"ן בתורת האדם ד כד, שו"ע חו"ד סימן שמב), **והטעם:** משום "דמלך ביפיו תחזינה עיניך".

להערות והארות ותרומות: ל.ב.ראב"ד 5 אלעד 052-7668608

לקבלת העלון ועלונים קודמים

במייל: lev17382@gmail.com